

DACIA

PROPRIETAR: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „DACIA TRAIANA” Suc. T-șoara
 Inscris la Trib. S. III. sub Nr. 90/1940
 REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Timisoara I

Onor. Biblioteca „Alatului Cultural” A. R. A. D.

Cotidianul Banatului și al Graniței de Vest

Director responsabil: C. MIU-LERCA

ABONAMENTE ANUALE:

Pentru țrani . . . . . Lei 1800
 Autorități și comerțanți . . . . . Lei 3000
 Instituții și întreprinderi . . . . . Lei 6000

Arad
 Strada Mărășești Nr. 1
 Telefon: 11-28

Situația politică

Revista londoneză „Review of World Affairs”, care aparține celor două parlamentari conservatori, William Nunn Victor Kaikes și Earl of Mansfield, publică un articol, în care se tratează problema urmașului d-lui Churchill. Ziarul atrage atenția asupra faptului că d. Churchill a împlinit 69 de ani în ultimul an acesta a avut de două ori pneumonie și există pericolul să ajungă în curând un semi-invalid, tocmai într'un timp când războiul se află în faza sa cea mai critică. Situația se complică și mai mult prin aceea că, coalitia guvernamentală a d-lui Churchill a slăbit simțitor în ultima vreme din cauza unor motive de politică internă. D. Churchill a reprezentat pentru partidul conservativ o putere politică, fără el partidul s-ar găsi într'o situație grea. Dacă d. Churchill ar trece acum conducerea sa politică altuia, fără îndoială că urmașul său ar fi d. Eden. Pe de altă parte regele s'ar lăsa sfătuit de d. Attlee. Acesta din urmă s'ar găsi într'o situație foarte periculoasă, deoarece în faza cea mai critică a războiului va trebui să poarte toată răspunderea. Dacă d. Eden ar fi urmașul, fără îndoială că atunci el va lua conducerea partidului conservator, cu toate că în ultima vreme acesta e cam pierdut din terenul politic. Conservatorii reproșează lui Eden trei chestiuni: prea slab, are prea puține idei proprii și e prea cosmopolit pentru a putea să-și îndeplinească funcțiunile unui prim ministru în sensul englez. Acest articol este interesant nu numai din punct de vedere al felului cum este tratată problema dar mai mult din punctul de vedere al ideii unei succesiuni a d-lui Churchill, din care se observă neliniștea, care crește și în cercurile conservative față de politica d-lui Churchill.

Victoria Germaniei în comentariile presei Turcești

Istanbul, 28 (Rador). — Corespondentul agenției D.N.B. transmite: D. Nadhin Nadi, scrie în Cumhuriyat că poporul german cu toate bombardamentele violente, a făcut față tuturor încercărilor grele, astfel încât nu a mai rămas pentru aliați decât o ultimă posibilitate ca să învingă Germania și anume aceea de a creia un al doilea front. Dacă și această acțiune va da greș, atunci va fi imposibil pentru aliați să facă din 1944 un nou 1918.

Represalii anticomuniste în Suedia

Stockholm, 28 — D.N.B. transmite: În „Nya Dagbladet” se deplânge mânia lăsată de a se da voce comunistilor să ocupe posturi de conducere în sindicatele metalurgice ale Suediei. Acestă măsură nu poate avea decât două urmări: sau comunistii vor deslănțui asupra lor ura celorlalți lucrători, sau vor lucra în așa fel în favoarea unei puteri străine, încât va trebui să fie îndepărtați.

Legăturile postale cu Neapole intrerupte

Roma, 28. (ESS). — După cum anunță postul de radio al guvernului Badoglio, a trebuit să se intrerupă orice comunicație cu Neapole, din cauza epidemiei de tifos care bântuiește de câteva săptămâni.

MISIUNEA POPOARELOR EUROPENE ESTE LUPTA ÎMPOTRIVA COMUNISMULUI

Conflictul ruso-polonez dovedește că Anglia părăsește statele prin care a deslănțuit războiul UN IMPORTANT ARTICOL AL D-LUI DR. GOEBBELS

Berlin, 28 (Rador). — D. dr. Goebbels ministrul Reichului caracterizează în ultimul său articol apărut în revista săptămânală „Das Reich” conținutul polono-sovietic și atitudinea Angliei. drept exemplu, îngăduind oricui să înțeleagă ce s'ar întâmpla și cu Europa în cazul când armata germană nu ar sta de veghe la fronturile sale. Dacă istoria, spune între altele d. dr. Goebbels, ar putea fi dată înapoi în August 1939, polonezii, bazați pe actuala lor experiență, ne-ar înmâna probabil în cadrul unei procesiuni solemne, cheile orașului Danzig pe o tavă de aur. Azi însă este prea târziu. D. dr. Goebbels face din nou o dare de seamă succintă a dezvoltării conflictului polono-sovietic cu începerea din clipa când Anglia la 3 Septembrie 1939 a deslănțuit cel de al doilea război mondial sub pretextul de a împiedeca înaintarea la Reich a orașului german Danzig și până în clipa actuală când după cum spune ministrul Reichului Moscova este cu o unitate mai importantă pentru diplomația plutocrată decât o grămadă de polonezi trăncăvi.

Polonia prima fără mormintă în război este prima fără părăsire de englezi

Este mult mai tragi-comic, continuă d. sa, că poporul care în acest război s'a lăsat omul primului de promisiunile britanice de ajutor, este tot primul care resimte recunoștința Angliei. Acei aliați ar fi avut cel mai favorabil prilej de a proceda în conformitate cu faimoasa Charta a Atlanticului și de a pune în practică în mod serios agitația lor sterilă. Rezultatul este pentru Anglia și Statele Unite mai mult decât rușinos. Polonezii s'au văzut siliți să nu mai înghită în tăcere afacerea Katyn. Dar și să dea pradă cuțitului bolșevic făcând față bună împotriva unei soartă rele, ba în plus și încasând din partea presei britanice și americane grosolăniile care nu pot fi deloc înțelese drept o mulțumire pentru sacrificiile lor sângeroase din Septembrie 1939. Ziarele londoneze îi sfătuiesc fără încetare să se plece în fața voinei sovietice și le repetă că securitatea statelor mici depinde numai de bunele lor relații cu marile și puternicele lor vecini. Un critic răsărit ar putea să replică că englezii ar fi făcut mai bine să spună acest lucru polonezilor în August 1939. în care caz întreg acest război ar fi devenit inutil.

Plutocrația britanică provocatoare de neliniște

Dar plutocrația britanică cauză totdeauna să provoace neliniște în Europa și să-și încălzească degetele la flăcările războiului deslănțuit pe continentul nostru. De plâns sunt numai poveștile care au servit drept instrumente. Ele au fost fără excepție părăsite de Londra atunci când interesele britanice au im-

pus acest lucru. John Hull s'a arătat astfel întregii lumi, în toată goliciunea sa. De astădată sovietele sunt pe cale de a-l demasca. Ministrul Reichului subliniază apoi că, iluzia naivă că guvernul din Kremlin intenționează să lase să i se facă lecții de morală politică de către englezi și americani, s'a risipit acum. Bolșevicii, serie ei, parcă vor să experimenteze în clipa de față cât de multe palme și lovituri de piciorare vor putea da aliaților lor occidentali până când aceștia li vor blama cu blândețe. La Washington li s'a dat pentru a spune așa, mână liberă atunci când s'a declarat în mod public că nici un eveniment nu va putea despărți în acest război Statele Unite de Soviete așa ceva bolșevicii nu lasă să li se spună de două ori.

Suprematia politică a bolșevicilor

D. dr. Goebbels a constatat că explicația actuală în legătură cu conflictul polono-sovietic se produce în vreme ce sovietele se află încă în fața granițelor fostei Polonii. Acestea sunt așa zise repetiții publicistice și exemple despre ceea ce ar trebui să se aștepte din partea lor în cazul când într'adevăr armata germană ar fi dată peste cap și Europa chiar și numai parțial ar ajunge în puterea lor. Cine ar fi deci în măsură, se întreabă ministrul Reichului să-i împiedice să facă ceea ce ei socotesc că este în confor-

BOLȘEVISMUL TINDE SĂ INLOCUIASCĂ PLUTOCRAȚIA ȘI DEMOCRAȚIA

Dimpotrivă, bolșevicii știu ce vor. Ei vor face cunoscute proiectele lor în mod progresiv pe măsura ce cred că pot fi realizate într'un timp destul de apropiat. Statele ce au fost alese de ei ca victime trebuie să se aștepte din partea Londrei și Washingtonului numai la aceleași fraze și vane promisiuni cu care ele fac actualmente să rabde pe polonezi. Nu va putea fi vorba nici de vreun ajutor nici de vreă intervenție militară din partea anglo-americanilor, care, dealtfel, nu ar avea mijloacele necesare. Dimpotrivă, noi avem de împlini față de Europa o misiune care ne privește atât pe noi cât și pe toate popoarele europene. Este un fapt absolut însemnat dacă aceste popoare pot să înțeleagă lucrul acesta. Vechea Europă, spune în încheiere d. dr. Goebbels, era bolnavă până în mădura. Ea va trebui să treacă prin școala suferințelor acestui război pentru a se regăsi pe sine. Multe bunuri și mult sânge se va pierde cu acest prilej. Dar cine numără fericele când este vorba de țeluri atât de înalte? În orice caz noi vom putea pretinde în ziua victoriei

mitate cu țelul urmărit. Oare d. Churchill sau d. Roosevelt cu valoroasele lor divizii din Italia de sud sau cu armata metropolitană engleză? Bolșevicii nu adoptă o atitudine civilizată decât atât timp cât burghezia ce le s'a împotriva reprezentă încă o putere. Din clipa în care bolșevicii vor fi obținut supremația își vor arunca deodată pieile de oaie pentru a deveni din nou lupi turbați.

D. dr. Goebbels amintește apoi, promisiunea făcută de englezi polonezilor că aceștia urmează să fie despăgubiți cu Prusia răsăriteană și Silezia în cazul când ar accepta pretențiile teritoriale sovietice. Englezii, printr'o elegantă mișcare de mână au trecut peste faptul cu totul secundar, că atât ceea ce Kremlinul are în prezent cât și ceea ce trebuie dat polonezilor ca recompensă se află încă în mâinile germanilor. Acesta este un lucru fericit pentru polonezi cât și pentru englezi căci altfel nu ar mai avea nimic de discutat și pentru bunurile lor sfaturi ar primi cel mult lovituri de piciorare.

Mai departe ministrul Reichului scrie REPETAM TEZA NOASTRĂ CĂ EXISTĂ NUMAI O PUTERE CARE POATE SALVA EUROPA DE BOLȘEVICI ȘI PRIN ACEASTA DE HAOS ACEASTĂ PUTERE ESTE REICHUL ANGLIA ȘI STATELE UNITE NU POT FACE ACEASTA ȘI ELE NICI NU O VOESC. ACESTE TARI NU AU NICI UN SENTIMENT DE RĂSPUNDERE PENTRU CONTINENTUL NOSTRU.

IN ACEST RĂZBOIU ÎN JURUL EUROPEI, ELE ÎRMĂRESC ÎNTERESE EXCLUSIV EGOISTE.

noastre că nu ne-am temut de ele ca să ne cruțăm.

Societatea morbidă a plutocrației, a burghezicii și a democrației evreești aliată cu ea este coaptă pentru a se nărui și bolșevismul nu este decât puțin calificat să ia succesiunea lor cel puțin pentru viața noastră comună europeană. Deci în mod necesar Germania este chemată să le urmeze cu concepția sa proprie despre ordinea mondială nouă

CREDEM CU FERMITATE CĂ ÎN CURAND VOM REDEVINE ÎN ÎNTREGIME STĂPANI AI SITUAȚIEI ADICĂ ÎN CLIPA ÎN CARE MIJLOACELE INAMICULUI SE VOR DOVEDI INSUFICIENTE PENTRU A OPRI CURSUL NATURAL AL EVENIMENTELOR.

Războiul oferă astăzi o iconă absolută neîntâlnită. El își poate schimba fața complet peste noapte. Atunci ne vom găsi din nou în fața ceasului încercării supreme. Și niciodată, până acum, în cursul istoriei național-socialismului noi nu am dat greș într'un asemenea moment.

ACȚIUNILE CULTURALE

ARTISTUL PRINTRE MUNCITORI

In timpul modern artistul pătrunde adânc in viața de toate zilele a muncitorilor, pentru ca prin arta sa să o facă o viață de bucurii, o viață extraordinară, de artă și de ideal.

Și este adevărat, că artistul e primit cu lungi și respectuoase așteptări. El este prețuit extraordinar de mult, fiindcă aduce bucurii sufletuștii aceluia, pe care nu au multe bucurii în viața sa mai bine zis, nu au bucurii estetice.

In Timișoara au luat un avânt nou și puternice serbările culturale, șezătorile culturale pentru muncitori. Cum le acceptă muncitorii? Cu entuziasm. Cu o încredere artistică, nemaipomenit de puternică.

Iată, de pildă, se anunță la o mare fabrică din localitate — o șezătoare culturală la care participă de pildă Ion Fărăianu, artistul dela Teatrul Național din Cluj la Timișoara.

Ion Fărăianu. Și iată — cum a apărut artistul se schimbă sufletul mulțimii, se deschide pentru a primi bucuria ce i-o aduce el cu snoavele sale inimitabile, cu humorul lui variat, nepuizabil.

Mulț place, muncitorilor și cântărețul de operă d. Ion Dinulescu, care în mai multe înfățișări înaintea lor i-a captivat cu cântul lui baritonal, cu cântecul și ariile naționale.

vin la aceste serbări de artă ca să-i imbie cu arta lor subtilă și captivantă. Astfel, numele artiștilor dela Opera Română din Cluj — Ana Duce, Florica Istrate, Silvia Soltiski și altele, se rostesc cu admirație și cu așteptări.

Misiunea artistului este și din punct de vedere național, prețioasă, fiindcă menține sufletul muncitoresc legat în totdeauna — prin vraja frumuseții — de splendorile artistice ale neamului românesc.

Gh. Iv.

Un filosof francez contemporan

— Conferința Dlui Prof. Tr. MORARIU, despre Henri Bergson —

D. Traian Morariu, profesor de filosofie la liceul militar „Mihai Viteazul”, a ținut Miercuri 26 Ianuarie o conferință la Institutul Francez din Timișoara, având ca subiect filosofia lui Henri Bergson.

Determinată de întreaga tradiție filozofică, concepția lui Bergson se află pe linia autentică a spiritualismului francez, spune conferențiarul.

Curentul indeterminismului, reprezentat cu vigoare de Renouvier, Sachelier și Boutroux, ajunge la suprema lui efflorescență tocmai în intuiționismul bergsonian. Fără a ignora tendințele vitaliste și irationaliste după Schopenhauer și Nietzsche, intuiționismul bergsonian este de inspirație și dezvoltare pur franceză.

Bergson luptă împotriva pozitivismului și determinismului, cari reduceau toată realitatea la „fenomene”, constituința la creier, iar libertatea la iluzie. In „Essai sur les données immédiates de la conscience”, va dovedi că viața sufletească este schimbare radicală, durată concretă, invenție și creație imprevizibilă. Deci libertate.

Impotriva unei psihologii materialiste, în „Matière et mémoire”, va dovedi realitatea spiritului.

Impotriva falsului evoluționism spencerian Bergson aduce în „L'évolution créatrice” o nouă și grandioasă concepție a evoluției și a vieții. Numai durată creatoare, elanul vital în luptă cu materia, este în stare să explice evoluția cosmică, viața și conștiința.

In sfârșit, Bergson reinviază metafizica, ne pune la dispoziție un instrument adecvat de cunoaștere a absolutului. Metoda de a-l cunoaște, nu este inteligență discursivă ci intuiția. Intuiția bergsoniană este un fel de simpatie conștientă, ce se află în direcția instinctului și a vieții. Numai intuiția pătrunde până în adâncul ființei noastre. Viața conștiinței este deci, o creație continuă.

In „L'évolution créatrice” gândirea lui Bergson triumfă în intuițiile cele mai vaste și mai profunde.

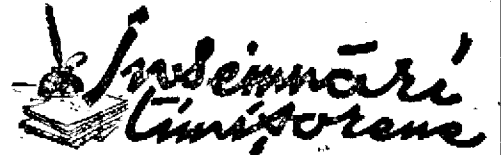
Viața și evoluția viețuitoarelor înfățișează o succesiune care este în același timp creație necontenită. Ceea ce explică viața și evoluția este Elanul vital, un puternic curent ce străbate materia.

Ființa în care elanul vital triumfă mai mult asupra materiei este omul. Omul călărește pe animalitate, zice Bergson. In centrul existenței există un principiu de forță și iubire.

CALENDAR

29 Ianuarie 1739

Administrația provincială din Timișoara raportează Consiliului superior de război din Viena, că toți rebelii rearmării din 1738 au fost lichidați, sau au trecut în Serbia. In realitate aceștia se mențineau încă în munții Cărașului și Severinului și numai o mică parte s'a refugiat în Serbia, pe valea Moravo și în Timocul sârbesc.

NU ESTE O MANIERA...

Printre instituțiuni se numără și Soc. An. Rom. de Telefoane.

Domnii funcționari dela ghișeele acestor beneficiare întreprinderi abia în seamă pe bienul abonat care plătește. Și dacă ar fi numai atât încă ar fi acceptabil, însă măsurile luate produc nemulțumiri.

Să luam un exemplu: Avizele de plată se trimit prin poștă. Se întâmplă câteodată că avizul se răzacește și nu ajunge la destinatar, care așteaptă liniștit, până ce se trezește cu telefonul tăiat.

Era obiceiul ca înainte de această operație să fi anunțat telefonic. Astăzi s'a renunțat la acest procedeu. Dacă încerci să spui asta domnilor dela telefoane, ei nu găsesc alt răspuns decât să întoarcă spatele.

(c. j.)

ȘCOLI CUTRUDĂ ȘI JERTFĂ

Școala confesională a poporului ardelean și bănățean își are trecutul ei plin de glorie, incontestabil, însă imense au fost jertele și truda suptorilor ei și a celor ce îndeaproape s'au ocupat de ea. Căci pe vremuri de cruntă asuprire prin ea se justiția ființa neamului ca și prin biserici. Existența ei ridica probleme ce interes obștești. Și ea în orice colectivitate hoștară, conștientă, loviturile lașe ce se pregăteau din partea viregei stăpâniri, stărneau în mijlocul acestora reacțiuni puternice, unanime. Prin cuvântul elitei conducătoare, poporul își mărturisea și protestul și solidaritatea rațională.

Am răstăit filele îngălbenite de vreme ale colecției unei gazete transilvane, ce apărea în capitala vecinilor noștri dela vest. Era o gazetă cu nerv, militantă pentru idealurile politice ale românilor transilvăneni. E vorba de colecția gazetei „Lupta”, a d-rului T. Mihaili, pe anul 1907.

In numărul cu data de 20 Martie 1907, al acestei tribune de luptă românească, de elanuri și de idei mari, de patriotism curat, am găsit însemnări dem-

ne de a fi puse în lumina actualității.

Sub titlul „Lupta pentru drepturile noastre”, au văzut lumina tiparului o serie de motiuni de protest ale românilor transilvăneni și bănățeni, împotriva proiectului de lege al conțelui Appony, care privea salarizarea învățătorilor confesionali. Se pregătea o lovitură îndrăzneată, draconică, împotriva școalei poporului român din Ardeal și Banat. Cât de vehemente au fost protestele, ne căm și mai bine seama când însemnăm ceiași declara autorul legii de desnaționalizare din 1907. El spunea: „Școala care n'are în vedere principiul că cetățenii unguri aparțin hoștară și exclusiv patriei maghiare, degeneratează într'o școală de păcătoși și de trădători, care școală merită să fie tot așa de puțin tolerată ca și o școală infectată de orice alt soi de imoralitate”.

Motiunea de protest dela Hateg, mărturiește despre „cea mai adâncă mulțămăntă pentru lupta sfântă ce-au început împotriva acelor proiecte de lege care stau să ne răpească cele mai neprețuite comori: legea și limba noastră românească; care vreau să ne știrbească cele mai de căpetenie drepturi ale noastre:

dreptul bisericilor românești și al școalelor confesionale”. Tot această motiune, cere în mod categoric retragerea proiectului „pentrucă acest proiect înțește la nimicirea și răpirea școalelor noastre, pe care cu aiata jertfă și trudă, luându-și bucatura de pâine dela gură, le-au întemeiat strămoșii, moșii și părinții noștri și pe care cu atata jertfă le susținem astăzi noi.

Reacțiunea energicului suflet ardelean este memorabilă. Ea prinde glas de protest prin exemplare care au făcut istorie. La Șimleul Sălașului, George Pop de Băsești a cerut „retragerea acelu proiect de lege păgânesc îndreptat în contra copiilor noștri și în contra patriei noastre”. Vor fi fremătat codrii înmuguriți ai celui Martie 1907, acolo, la Mânăstir, unde protestul și-a găsit interpretul în cel mai impecabil maestru al verbului: dr. V. Lucaci, parohul Șigăștilor...

La Orșova se constată „lovitura de moarte ce se pregătește autonomiei noastre bisericești-scolare”. Și adunările se țin lant: la Vinul de Jos; la Toracul mic; la Reșița Română protestul e redactat de „preotul capelan Romul G. Ancusa”; protestul învățătorilor din traciul Vârșetului și al celor din jurul Gherlei; adunările de protestare dela Timișoara, unde se declară „luptă pen-

tru conservarea curată a școalelor române și pentru apărarea autonomiei noastre pe teren cultural”, precum și adunările dela Lugoj, Chirșid-Bihor și din traciul Morlaca.

De pe urma strădaniei lor, învățătorii acelor vremuri, vor fi avut și ei, desigur, amărăciunile vieții lor. Cel mai profund cunoăcător al istoriei și problemelor școlare, d. prof. univ. O. Ghibu, a caracterizat perfect aspectul situației. Trascriem după domnia sa: „Învățătorii români au fost, în tot cursul timpului, adesevărați mucenici ai cauzei dreptății și civilizației. Împiedecați în cultura lor din cauza limbii maghiare, pe care trebuiau să o învețe, după ce ajungem odăi în post erau expuși la cele mai urâte și canene. Rău plăniți din cauza robiei economice, împovărați cu un învățământ în două limbi, ei erau slugă la doi stăpâni, dintre care unul, inspectorul reșesc, era implacabil. Ei nu aveau nici libertate în îndeplinirea misiunii lor, erau robi legilor ungurești și limbii ungurești. Și cum niciunul dintre ei nu era entuziasmat nici pentru limba, nici pentru cultura maghară, sarcina lor era în doi de grea. Vescnicile amenințări din partea inspectorilor îi tinea într'o stare demnă de compășimit. Selavaș mai greu zăv decât acesta n'a cunoscut nici un mediu”. ARISTOTEL CECIU

Actualitatea

ADMIRATIA FILOROMANA. Aproape in toate tarile populul roman stave... este admiratii sincere. De data asta, nu...

INSITUTUL TEOLOGIC. O aniversare de multe decenii a Institutului Teologic din Bucuresti a adunat o multime...

PROBARILE PENTRU ZONA. Cand cetim listele interminabile de lungi, pe care le publica ziarul nostru, cuprinzand...

ZIARISTUL CONFERENTIAR. Ziaristul roman, cel de provincie mai cu deosebire, este de multa vreme cu desavarsire...

Proiectul de buget al Metropolei Banatului

Inscrierea veniturilor si repartizarea cheltuelilor. Lucrari de interes public in Timisoara

Conducerea Primariei Municipiului Timisoara a intocmit proiectul de buget pentru anul 1944-45, tinand seama...

La veniturile s'a avut in vedere toate izvoarele de venit date de legile in vigoare, aplicand impozitele si taxele la maximum...

INSCRIEREA VENITURILOR

Inscrierea veniturilor pe articole s'a facut astfel: cele din impozite si taxe conform debitelor constatate, veniturile...

Veniturile extraordinare sunt: se cu 38.244.000 lei fata de 36.356.600 lei cat au fost in anul curent, iar veniturile...

Cu tot sporul de venituri, bugetul ordinat nu a putut fi echilibrat numai din resursele proprii si astfel a fost nevoie...

Cheltuelile

In ce priveste capitalul cheltuelilor, acesta se prezinta astfel: cheltueli de personal 97.843.400 lei; cheltueli de...

Medicina preventivă

Ministerul Sănătății, în marea acțiune sanitară pe care a început-o de curând, a dat un loc de frunte...

De acum încolo rolul medicului apare în aureola de apostol.

Nu se mai pune numai problema vindicării diferitelor bofi care ne măcină și subminează însăși existența neamului, ci prevenirea lor.

Este un pas mare, un pas hotărâtor în existența noastră națională.

Desigur eforturile vor fi mari, sacrificiile deosebite, dar fără de jertfe nu se pot realiza lucruri mari.

ției pentru drumuri a fost majorat la 500 lei. Alte majorări nu s'au făcut.

Veniturile ordinare înscrise în proiectul de buget se urcă la suma totală de 304.597.702 lei adică cu 78.246.485 lei mai mult decât veniturile înscrise în bugetul anului în curs.

Această majorare provine din cotele adiționale și suplimentare care s'au dovedit a da un randament mult mai mare decât s'a prevăzută la început.

O altă sursă care reprezintă o majorare simțitoare este venitul dela înreprimderile I. E. T., unde radevența cuvenită Primăriei în urma majorării tarifulor a sporit simțitor.

materiale 25.132.727 lei; subvenții 19 mil. 871.761; participațiune la Creditul Județean și Comunal 7.114.943; lei; anuitați și datorii 4.560.000 lei; administrarea bunurilor comunale 52.261.880 lei; cheltueli pentru instituțiunile culturale și de ocrotire 30.608.260 lei; agricultură și zootehnie 2.720.000 lei; cheltueli cu serviciile organizate 53 mil. 811.453 lei, diverse cheltueli 3.157.000 lei; fond pentru deschidere de credite 7.516.278 lei.

In proiect nu s'a prevăzută nimic pentru cult, școli și instanțe judecătorești, deoarece au fost înțersate categoric prin instrucțiunile Ministerului, sumele necesare urmând să fie prevăzute de ministerele respective.

Cheltuelile extraordinare sunt prevăzute astfel: parcare bul. Brătianu 700.000 lei; construirea unei băi publice în circ. II 2.000.000 lei; terminarea capetei dela Azilul de bătrâni 1.000.000 lei; construcți la ferma municipiului 4.500.000 lei; construirea unei hale deschise în piața din circ. IV-a 500.000 lei; construcți la hîngarie 1.000.000 lei;

construcți la stadion 3.000.000 lei; restaurarea săli de conferințe dela Palatul Cultural 1.500.000 lei; expropriari în vederea construirii unei băi publice 4.000.000 lei; construirea unui depozit de culise pentru teatru 4.500.000 lei; reconstruirea fațadei din str. Mărășești a Palatului Cultural 2.340.000 lei; construirea unei morgi la cimetirul din Cetate 1.450.000 lei; reconstruirea instalației de apeduct și canalizare dela orfelinat 1.000.000 lei; construirea unui grajă pentru reproducători 1.500.000 lei; construcți noi la Azilul de Bătrân; 500.000 lei; construirea unei pasarele peste Bega pe str. Cluj 2.000.000 lei și reconstrucți de troțuare 6.754.000 lei, total 38 mil. 244.000 lei.

Cheltueli cu destinație specială

Cheltuelile cu destinație specială sunt destinate drumurilor și provin din venituri generale 31.060.000 lei, iar din prestație 40.000.000 lei, în total 74.060.000 lei.

În această sumă se cuprind salariile funcționarilor serviciului tehnic, plata muncitorilor, cheltuelile de cancelarie, combustibil, întreținerea cantinei muncitorilor, precum și manopra pentru următoarele întrețineri și construcți de drumuri și poduri: întrețineri de drumuri 13.727.450 lei; reparare de troțuare 442.500 lei; reparare aleelor 323.750 lei; întrețineri de poduri 1 mil. 110.000 lei; iar lucrări noi: nivelări de terenuri 3.880.000 lei; pavarea bul Eroilor dela Tisa 6.660.000 lei; pavarea cu calupuri a străzii Romulus 7.050.000 lei; alei noi 534.000 lei, etc.

Rostul fondurilor speciale înscrise la acest capitol însumază suma totală de 88.315.120 lei, care este destinată: construirii unui leagăn și dispensar în circ. V-a în valoare de 30.000.000 lei; cheltueli pentru apărarea antiaeriană din prestație 15.000.000 lei; sume raportate pentru lucrări neterminate până la închiderea exercițiului; 20.000.000 lei; iar fondul de aprovizionarea populației din împrumut 20.000.000 lei.

Din prezentarea acestui proiect de buget se ilustrează gresit dozebită pe care conducerea municipiului în fruntea căreia se află d. dr. Ion Dobosan o are pentru toate problemele de actualitate ale Timișoarei.

CONST. JALEȘ

Ciudățeni

In fiecare zi mă întâlnesc cu un copil landru proaspăt numit, prin intervenția lui „papa”, într'un post de funcționar. Am înțeles, fiindcă cunosc pe tată-său un om demn și foarte cumsecade, să-mă ridic pălăria și să-l salut.

De două săptămâni mă întâlnesc la aceeași oră și cu același zâmbet îmi „scot” pălăria de pe cap și îl salut.

Credeți oare că amicul meu, caută să-mi răspundă, ferească sfântul. Ba ceva mai mult, deabia ridică mâna la pălărie, și în loc să o scoată depe cap, o îndeașă pe feasta deșteptăciunei sale.

Aseară l-am întâlnit chiar în ușa unui restaurant.

Mă rog, intrarea îngusă obliga pe unul din doi să facă loc.

Știi cine a făcut loc. „Eu”, fiindcă eram mai bătrân.

Cu un glas cuvincios i-am atras atenția, măcar de data aceasta să scoată pălăria și să-mi mulțumească fiindcă i-am făcut loc.

— „Pardon Domnule că nu vă cunosc” și nici D-na „NU ȘTI CINE SUNT EU”

Ba știu, nărodule, știu că tată-tău e cheltuit banii cu tine de pomână.

Dna Maria Mareșal Antonescu a vizitat așezămintele sociale P. T. T.

București, 28 (Rador) — Doamna Maria Mareșal Antonescu însoțită de dna Verura Goga, d. ministru Alta Constantinescu, dra Negulescu și dnii generalii Skeletti, prim ajutor de primar al municipiului București col. dr. Gh. Manolău și M. Florescu șef de cabinet la Ministerul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor au vizitat așezămintele de asistență socială ale direcției P. T. T.

Intenții ospetii au fost întâmpinați de d.

col. Gh. Teodorescu directorul general P. T. T. care i-a condus în incinta palatului.

A fost vizitată școala P. T. T., sala de gimnastică, cea de spectacole, apoi sălile de telegrafice, etc. te

Explicațiile au fost date de către d. col. Teodorescu.

Doamna Maria Mareșal Antonescu a felicitat pe d. col. Teodorescu pentru grija părintească ce o poartă funcționarilor.

OPERA ROMÂNĂ

MARȚI 1 și JOI 3 FEBRUARIE 1944

Doză spectacole extraordinare cu celebrul cântăreț

GREGORIO MELNIK

prim bas al Scalei dja Milano

și tenorul VIORTEL CHICIDEANU

dela Opera Română din București

Se va reprezenta :

BĂRBIERUL din SEVILLA și FAUST

Biletele la agenția Tamasoiu. Telefon: 50-05

1327

SOCIAL - ECONOMIC

MICA PUBLICITATE

5 lei cuvânt apare în fiecare zi. Anunțuri se primesc la Administrația ziarului în Str. Mărășești Nr. 1. Telefon Nr. 11-28.

Absolvent Liceul Comercial, nemobilizabil caut serviciu întreprinderi comerciale. Adresa: v. D. Gherase Șe. Normală Arad.

Vând loc de casa, în cartierul Vilelor. Adresa la Redacția Ziarului „Dacia” Str. Mărășești Nr. 1. Telefon: 11-28

Vând loc de casă, în cartierul Grădăște. Adresa la Redacția Ziarului „Dacia” Str. Mărășești Nr. 1. Telefon: 11-28.

Internatul liceului Moise Nicoară Arad, caută o bucătărească și două servitoare pe data de 1 Februarie 1944.

Caut bucătărească cu referințe bune. Dr. Sângeorțeanu. Str. Cișan Nr. 12

De vânzare o haină bărbătească nouă, de statură medie, preț convenabil. Strada Mărășești Nr. 8, „Lăptărie”.

Caut cameră mobilată cu intrare separată, acces la baie. Adresa la ziar.

Caut bucătărească perfectă la două persoane. Adresa la ziar.

Fabrică „TEBA” caută 6 oameni origine etnică română, cont 1929-1934, pentru paza instituției. Solicitanții se vor prezenta cu actele necesare la Direcția Fabricii Teba, între orele 9-12.

Fabrică chimică modernă cu instalațiuni, casă stabil, clădit cameră cu mașinările cele mai moderne local de fabrică, birou, aprovizionată cu culori pentru fabricarea oricăror articole chimice, din motiv familiar urgent de vânzare lei 2.000.000. În cartierul vilelor casă cu 6 camere și cu tot confortul 6.500.000 lei. Casă cu 1x3 camere, tot confortul și 1x1 în centru cu 3.500.000 lei. Mică casă particulară nouă cu 3 camere, cu tot confortul 1.300.000 lei. Casă particulară cu 2 camere, cu grădină mare, casă nouă în Pârnea 1.300.000 lei. Agatură vând, lui Albert Haasz, str. I. Petron No. 3. Tel. 22-24. Inreg. Cam. Com. 3037/1942.

De vânzare la casa de comision „TEMPO” mobile și moderne, dormitoare, camere combinate, mese de scris, dulapuri cu roto masă de scris american, mașină de cusut, bibelouri și vase. Mare asortiment în covoare indigene și orientale. Prețuri de ocazie! „TEMPO” Arad Bul. Regina Maria 12. Tel. 19-75.

Măcelar raie porci la domiciliu, imprumută și mașină de părjilit porci str. Cionea 18.

De vânzare 13 vaci cu lapte, tot acolo grajd de închiriat. Adresa la Reclama Arad, Eminescu 4.

De vânzare un pian mare engleză placă metal, stare foarte bună. Vizibil 8-12, fiecare zi. Alexandru, etaj II, Reg. Maria 10.

Domnișoară refugiată cu patru clase secundare fost funcționară, caută post durabil. Funcționară-casieră cu salariu circa 8000-10000 lei. Adresa la ziar.

Cinema FORUM

ARAD. — Telefon: 20-10
Repr. la orele 3, 5, 7 și 9 fix Tel: 20-10

AZI!
O minune a filmului în culori

Baia Primăresei

cu Hell Finkeneller Wiji Dohm și Richard Hausler

O comedie captivantă, plină de spirit și situații delicioase, realizată în culori naturale după cel mai nou sistem tehnicolor.

Condamnarea unui conducător de cooperativă

Arad. — Acum cinci ani Parchetul de pe lângă Tribunalul Arad a dat rechiziții împotriva inculpaților Dr. Dimitrie Novac, Ioan Novac, Aurel Cherecheanu și Ioan Sârb din comuna Șe-preus, în calitate de conducători ai cooperativei „Grâu”, care au fost invinuiți pentru că au întreprins afaceri comerciale în numele cooperativei fără ca să aibe pentru aceasta vreo împuternicire din partea cooperativei cauzând acesteia întreprinderi o pagubă de peste 907.250 lei. Între timp dr. Dimitrie Novac și Ioan Novac au decedat și au fost astfel scoși din cauză, rămânând

numai vicepreședintele și magazionerul, adică Aurel Cherecheanu și Ioan Sârb. Tribunalul din localitate judecând această cauză și auzind mai mulți martori care au declarat împotriva inculpaților Aurel Cherecheanu, după ce au fost îndeplinite toate formalitățile legale l-a condamnat pe acesta la cinci luni închisoare corecțională și trei ani interdicțiune, iar Ioan Sârb, în lipsă de dovezi de culpabilitate l-a achitat. Toț prin sentința Tribunalului Arad, Aurel Cherecheanu a mai fost condamnat să plătească suma de 54.227 lei despăgubiri civile.

Un furt de 620.000 lei săvârșit de doi dezertori dela lucru

Acum câteva zile am arătat că întreprinderea „Fitul” din localitate a fost păgubită prin furt cu suma de aproximativ 300 mii lei. Autorii acestui furt fiind identificați de către organele de control în persoana indivizilor Vasile Bașch și Andrei Lichtblau. Direcțiunea fabricii făcând și alte cercetări în cauză a mai aflat că din magazinele sale mai lipsese și alte materiale în afară de curelele de transmisiune furate de indivizii

mai sus amintiți. Făcându-se cercetări în cauză poliția a descoperit că și aceste furturi au fost săvârșite tot de doi indivizi, care la prima audiere și-au recunoscut vina lor și care au și mărturisit cum au săvârșit furturile. Astfel paguba fabricii se ridică la suma de peste 620.000 lei. Infractorii au fost trimisi spre judecată Curții Martiale din Timișoara dat fiind că sunt totodată și dezertori dela un detașament de țerr.

ȘTIRI MEDICALE

Dr. RONA E.
medic s-vreu, de gât, nas și urechi
a reluat consultațiile între orele 11-12 și 3-5 în str. Gh. Popa nr 1 a. Tel.: 10-22.

Atelier de cosmetică

Doamna Pilisi BÖHM ELLA
Arad, Piața Avran Iancu 19, Cosmeticiană decorată cu medalie de aur

Cinema ROYAL

Telefon: 13-33
STRADA ALECSANDRI 2
Difuzarea sonoră excelentă. Sala bine încălzită.
Azi, orele 3, 5, 7 și 9 fix
PREMIERĂ

Hotii de bijuterii

Un film în lumea modernă

Cinema URANIA

Telefon: 12-32
Cinema de premiere. Proiecție ireproșabilă. Sala bine încălzită
Azi!
Marele film de circ.

ACELA CARE PRIMEȘTE PALME

Sături mortale, scene nemaivăzute. Un grandios film de circ.
cu: Rosa și Maria Mercader
Repr. la 3, 5, 7 și 9 fix.

Cumpăr maculatură

și deșenți de hârtie ca: archive rămășițe etc, dela tipografil, instituții și particulari, fiind autorizat de către „OFICIUL HARTIEI” Ofer prețuri bune. Adresați-vă „Decotex” în Arad, Strada Moise Nicoară 12. Telefon: 25-25.

CALEIDOSCOP

FARMACII DE SERVICIU
29 IANUARIE 1944
Butta, Piața Avran Iancu 12. Tel.: 15-20
Ianka, Eul, iteg. Ferdinand 25. Tel. 22-46
Mumușanu. Calea Aurel Vlaicu 99. Serviciul permanent.
CINEMATOGRAFE
29 IANUARIE 1944
FORUM: Baia primăresei.
URANIA: Acel care primește palma.
CORSO: Ultimul burlac.
ROYAL: Hotii de bijut. rii.
ARO: Faruri în ceață.

TEATRU

Din inițiativa și prin grija Primăriei Municipiului Arad Opera Română din Cluj-Timișoara va da în orașul nostru o serie de reprezentații. Programul reprezentațiilor:
La 28 Ianuarie (seară) se va cânta TRUBADURUL, în rolurile principale: d. Const. Ursulescu, dna Fenia Nicolau, dna Filomela Piteiu, Georgescu și d. Augustin Alămașanu
La 29 Ianuarie (matineu) TRAVIATA cu d-ra Lya Hubic, Ionci Tudoraa, C. Ursulescu, Mihail Alămașanu, George Busuioac și N. Avrigeanu.
La 29 Ianuarie (seară) se va reprezenta AIDA. Rolurile principale: Any Ducu, Filomeia Piteiu-Georgescu, G. Busuioac, Traian Nicoian, Gogu Simionescu și N. Avrigeanu
La 30 Ianuarie (matineu) RIGOLETTO cu: Gogu Simionescu, Ang. Alămașanu, N. Avrigeanu, dna Flavia Domșa dr. Munteanu, Olimpia Vancu, G. Busuioac și M. Alămașanu.
La 30 Ianuarie (seară) LILIACUL, cu Stella Simonetti, Traian Nicolau, I. Tudoraa, Lya Hubic, N. Avrigeanu și A. Iarotchi.

REPREZENTAȚILE OPEREI ROMANE LA ARAD

Direcțiunea Operei Române atrage atențiunea spectatorilor celor cinci reprezentații de operă asupra orelor la care vor începe reprezentațiile. Reprezentațiile seare cu TRUBADURUL, AIDA, și LILIACUL vor începe la orele 8 foarte precis, la care oră onoratul public spectator este rugat să fie în sală la locurile cumpărate, întrucât confortul regulamentului, odată cu începerea spectacolului, ușile se vor închide și nimeni sub nici un motiv nu va putea intra în sală, decât în timpul pauzei. La reprezentațiile de matineu TRAVIATA și RIGOLETTO ora începerii va fi ora 3 (trei). De asemenea atragem atențiunea doamnelor și domnișoarelor, că intrarea în sală cu pălării este strict interzisă.
Ultimele bilete la Agenția Teatrală ILIEȘ.

— NOU MEMBRU IN COMISIA INTERMINISTERIALA DE ASANARE MALARICE. Prin Decizia Ministerială Nr. 84148 din 11 Ianuarie 1944, d. profesor Mihail Cișea se numește membru în Comisia Interministerială de asanare malarice, în calitate de specialist.

Cinema CORSO Arad

Garanția filmelor de succes
în luna Februarie vor prezenta o serie de filme de o valoare artistică excepțională.
Urmăriți reclamele noastre zilnice!

DOAMNELOR!
Pentru a se reface un păr tocat recomandăm a face permanent cu „OLEOCAP”
Coaforul „COSTEL”
Eminescu 30.

Pentru Monitorul Oficial București: primim și garantăm apariția la timp, convocări de adunări generale, bilanșuri și alte publicațiuni, Abonamente pentru Monitorul Oficial și prelungiri de abonamente

RECLAMA

Agentia de publicitate. Arad, Strada Eminescu Nr. 4. Telefon Nr. 17-11. Comenzi poștale din provincie le satisfacem la timp.

CINEMA CORSO

Telefon: 23-64
Azi la orele 3, 5, 7 și 9 fix
O comedie excelentă

Ultimul burlac

cu Hell Finkenzerler și Ewald Balsler
JURNAL NOU

CINEMA ARO

Telefon: 24-45.
Un film care nu s'a văzut până azi

Faruri în ceață

Cu cei mai renumiți artiști ai ecranului italian cu: FOSCHIO GIACHETTI. Idolul femeilor MARIELA LOTI. Idolul bărbaților LUISA FERIDA și ANTONIU CENTA

Dum. și sârbători la orele 11,20 MATINEU cu preț redus. Repr. la 3, 5, 7 și 9.

